

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس
دوره کارشناسی ناپیوسته تربیت معلم زبان و ادبیات فارسی

گروه هماهنگی برنامه ریزی تربیت معلم

مصوب سیصد و هفتاد و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۱۳۷۸/۶/۱۴

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته تربیت معلم زبان و ادبیات فارسی

گروه: هماهنگی برنامه ریزی تربیت معلم
رشته: تربیت معلم زبان و ادبیات فارسی
دوره: کارشناسی ناپیوسته

کمیته تخصصی:
گرایش:
کد رشته:

شورای عالی برنامه ریزی در سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۳۷۸/۶/۱۴ براساس طرح دوره کارشناسی ناپیوسته تربیت معلم زبان و ادبیات فارسی که توسط گروه هماهنگی برنامه ریزی تربیت معلم تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده، و مقرر می‌دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته تربیت معلم زبان و ادبیات فارسی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم‌الاجرا است.

الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره می‌شوند.
ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی می‌باشند.
ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۷۸/۶/۱۴ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم‌الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ناپیوسته رشته تربیت معلم زبان و ادبیات فارسی در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ می‌شود.

رأی صادره سیصد و هفتاد و نهمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی

مورخ ۱۳۷۸/۶/۱۴

در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته تربیت معلم زبان و ادبیات فارسی

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته تربیت معلم زبان و ادبیات فارسی که از طرف گروه هماهنگی برنامه‌ریزی تربیت معلم پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است

رأی صادره سیصد و هفتاد و نهمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۳۷۸/۶/۱۴ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته رشته تربیت معلم زبان و ادبیات فارسی صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مصطفی معین

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

و رئیس شورای عالی برنامه‌ریزی

حسین مظفر

وزیر آموزش و پرورش

و رئیس گروه هماهنگی برنامه‌ریزی تربیت معلم

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرماید.

دکتر سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی

فصل اول:

مشخصات کلی

باسمه تعالی

مقدمه:

زبان و ادبیات، جلوه‌گاه اندیشه، آرمان، فرهنگ و تجارب و روحيات یک جامعه است. انسان‌ها در گذر زمان از زبان برای انتقال پیام‌ها، عواطف و اندیشه‌های خویش بهره جستند و از ادبیات که زبان برتر است به‌عنوان ابزاری در انتقال بهتر، بایسته‌تر و مؤثرتر اندیشه خود استفاده کرده‌اند. ادبیات، در تلطیف احساسات، پرورش ذوق و ماندگار کردن ارزش‌ها و اندیشه‌ها سهمی بزرگ و عمده بر دوش داشته است. به همین دلیل هر اندیشه‌ای که در قالب مناسب خویش ریخته شود پایا و مانا خواهد بود.

زبان و ادب فارسی، زبان دوم عالم اسلام و زبان اول عالم تشیع، عامل وحدت ملی و پل انتقال موارث ارجمند فرهنگی از نسل‌های گذشته به امروز و از امروز به آینده است. به همین دلیل مضامین پرشور عرفانی، حکمی، فلسفی، اخلاقی و هنری در زبان و ادب فارسی چشمگیر و چشم‌نواز است. پاسداری از حریم این زبان مقدس و ترویج و تقویت آن نوعی فریضه و ضرورت است و تربیت دبیرانی شایسته و ورزیده و کارآمد، رسالتی خطیر و بایسته است که باید به درستی انجام پذیرد.

با توجه به نیاز روزافزون وزارت آموزش و پرورش به معلمان زبان و ادبیات در دوره متوسطه، ضرورت گسترش و نشر زبان و ادب فارسی دوره راهنمایی و نیز تربیت دبیرانی ادب آشنا متعهد و متخصص در این زمینه، برگزاری دوره کارشناسی ناپیوسته راکه مکمل دوره کاردانی زبان و ادبیات فارسی تربیت‌معلم باشد، کاملاً ضروری و لازم نشان می‌دهد. برنامه دوره کارشناسی ناپیوسته تربیت‌معلم رشته زبان و ادبیات فارسی پاسخی است به این ضرورت و نیاز که امید است اجرای آن تأمین‌کننده نیروی انسانی کار آشنا و شایسته برای تربیت نسل دانش‌آموزی میهن عزیز اسلامی باشد.

برنامه مدونی که فراروست ادامه دوره کاردانی تربیت‌معلم زبان و ادبیات فارسی و معلمان عالی‌رتبه متعمم آن است. در این برنامه کوشیده‌ایم تا:

۱- دانشجو معلمان با چشم‌اندازهای شکوهمند زبان و ادب فارسی که ریشه در هزار سال^(۱)

۱- از نخستین سروده‌های به یادگار مانده در ادب فارسی (شاعری چون شهید بلخی، کسایی مروزی و رودکی) و اندک آثار باقی مانده‌ی منثور تا به امروز بیش از هزار سال بر ادبیات درخشان و بارور فارسی گذشته است.

جوشش و کوشش بزرگان عرصه نظم و نثر این سرزمین دارد آشنا تر شوند و گنجینه‌های ارجمند فرهنگ خویش را بهتر و ژرف‌تر بشناسند.

۲- پیوند دیرینه و عمیق ادبیات فارسی و فرهنگ اسلامی را دریابند و پاسداران و ناشران فرهنگی باشند که تلطیف روح، اعتلای اندیشه، سیر در گستره معنویات و فضایل ره‌آورد و مطالعه و تأمل در آن است.

۳- وظیفه خطیر و رسالت مقدس معلمان، تدریس و القای درست و دقیق مفاهیم و مضامین بلند و ارزشمند فرهنگ و ادب فارسی و پرورش و رشد و هدایت استعدادها در مسیر بالندگی و سازندگی است. در این برنامه کوشش بر آن است تا دانشجو معلمان با این مهم بیش از پیش آشنا شوند.

۴- معمولاً پرداختن به ادبیات در گذشته، غفلت‌هایی را نسبت به زبان و کسب مهارت‌های زبانی باعث شده است در این برنامه ضمن جبران این نقیصه، در تداوم برنامه دوره کاردانی بر زبان و آموزش زبان تأکید لازم شده است.

۵- این برنامه هماهنگ با تازه‌ترین برنامه‌ریزی‌های گروه ادبیات فارسی سازمان پژوهش در باب کتاب‌های نظام جدید متوسطه و نیز براساس کتب جدید دوره راهنمایی نظام یافته است.

۶- توجه به ادبیات جهانی و اختصاص دو واحد به این موضوع گذشته از گسترش دید و آشنایی دانشجو معلم با ادبیات ملل دیگر، امکان تطبیق و مقایسه ادبیات دیگر ملل با ادبیات فارسی و یافتن وجوه افتراق و اشتراک این دو حوزه را فراهم خواهد کرد.

۷- این برنامه براساس مطالعه در برنامه مدون کارشناسی پیوسته و ناپیوسته دانشگاه‌ها مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی، تجربیات و مطالعات دقیق در تمام برنامه‌های درسی دانشگاهی و با عنایت بر خواننده‌های دانشجو معلمان در دوره کاردانی تهیه و تنظیم و تدوین شده است.

کمیته برنامه‌ریزی امیدوار است، علی‌رغم کاهش و محدودیت واحدها، با تحقق اهداف این دوره، شاهد باروری، شکوفایی و گسترش زبان و ادبیات فارسی در میان نسل دانش‌آموز و پاسداری از حریم این زبان و ادب مقدس در محیط‌های آموزشی باشد.

تعریف و هدف:

- دوره کارشناسی ناپیوسته آموزش زبان و ادبیات فارسی یکی از دوره‌های تربیت‌معلم است که در تداوم دوره کاردانی آموزش زبان و ادبیات فارسی به منظور تحقق اهداف زیر برنامه‌ریزی شده است:
- ۱- توسعه دانش نظری برای تدریس زبان و ادبیات فارسی دوره‌های راهنمایی و متوسطه.
  - ۲- تقویت مهارت‌ها و تواناییهای تدریس زبان و ادبیات فارسی در دوره‌های مذکور.
  - ۳- تقویت نگرش و طرز تلقی‌های لازم نسبت به زبان و ادبیات فارسی.

طول دوره و شکل نظام:

طول دوره کارشناسی ناپیوسته آموزش زبان و ادبیات فارسی، با توجه به مجموعه دروس خاص علوم تربیتی عمومی و اختصاصی دو سال است که با نظام آموزش واحدی در چهار نیمسال تحصیلی قابل اجرا خواهد بود. هر نیمسال تحصیلی ۱۷ هفته است که برای هر واحد درسی نظری ۱۷ ساعت و هر واحد عملی ۳۴ ساعت منظور شده است.

واحدهای درسی

مجموعه واحدهای درسی دوره شامل ۶۸ واحد است که به صورت نظری و عملی با عناوین زیر اجرا می‌شود.

الف: دروس عمومی	۶ واحد
ب: دروس تربیتی	۱۱ واحد
ج: دروس پایه	۵ واحد
د: دروس اصلی و تخصصی	۴۶ واحد
ه: دروس انتخابی	۲ واحد
جمع	۷۰ واحد

توانایی و صلاحیت‌ها:

پس از پایان دوره دو ساله کارشناسی ناپیوسته از دانشجو معلمان انتظار می‌رود علاوه بر توانایی‌ها و صلاحیت‌هایی که در نتیجه گذراندن دروس عمومی و تربیتی کسب می‌کنند، توانایی و صلاحیت‌های اختصاصی زیر را نیز احراز نمایند.

- ۱- ضمن تکامل آگاهی‌های دریافتی در دوره کاردانی با روش‌های تدریس زبان و ادبیات در دوره‌های

راهنمایی و متوسطه آشنا شوند و توانایی تدریس در این دوره‌ها را نیز کسب کنند.

۲- با تعدادی دیگر از چهره‌های بزرگ ادب فارسی- شاعران و نویسندگان و آثار عمده آنها آشنا شوند.

۳- با سبک‌های شعر و نثر فارسی به‌طور گسترده‌تر آشنا شوند.

۴- در زمینه تأثیر زبان عربی در زبان و ادبیات فارسی آگاهی بیشتری کسب نمایند.

۵- به تأثیر ادبیات قرآنی و اسلامی در ادبیات فارسی آشنایی بیشتر پیدا کنند.

۶- در زمینه اصول و قواعد زبان عربی آشنایی بیشتری پیدا کنند.

۷- با اصول کلی نقد ادبی و تاریخچه آن در ادب فارسی آشنایی نسبی پیدا کنند.

۸- با زیبایی‌ها و آرایه‌های ادبی (معانی، بیان و بدیع) در ادب فارسی آشنا شوند.

۹- با دستور زبان فارسی و شیوه‌های نگارش آشنایی بیشتر پیدا کنند.

۱۰- با چهره‌های برجسته ادبی و بعضی از مکتب‌های ادبی گذشته و امروز جهان آشنا شوند.

۱۱- با عرفان و تصوف ایرانی و اسلامی آشنا شوند.

۱۲- نسبت به زبان و ادبیات فارسی نگرش مثبت پیدا کنند.

۱۳- با زبان‌شناسی آشنایی بیشتر پیدا کنند.

۱۴- در مهارت‌های زبانی و روش‌های ارزیابی آنها توانایی بیشتری کسب نمایند.

ضرورت و اهمیت

۱- تکمیل و تعمیق آگاهی‌ها، اندوخته‌ها و اطلاعات کسب شده در دوره کاردانی تربیت‌معلم

۲- افزایش کارآیی و توان علمی دانشجو معلمان در ابعاد دیگر زبان و ادب فارسی

۳- پرورش نیروهای دارای شناخت دقیق‌تر و عمیق‌تر و حافظ زبان و ادب فارسی برای آموزش و پرورش

۴- آشنایی بیشتر با تنوع متون ادب و فرهنگ اسلامی (قرآن، نهج‌البلاغه و دیگر متون دینی) و درک پیوستگی

فرهنگ و ادب فارسی و اسلامی و دفاع و نگاهبانی از آنها.

۵- آشنایی با کتب درسی زبان و ادبیات فارسی، روش‌های تدریس و محتوای آنها (به‌ویژه در دوره متوسطه) و

کسب توانایی تدریس آنها.

جدول دروس عمومی کارشناسی ناپیوسته تربیت معلم طبق مصوبات جلسات ۲۸۲ و ۱۹۷

شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
-	-	۳۴	۳۴	۲	تاریخ اسلام	۱
زبان خارجی پیش‌نیاز دانشگاهی	-	۵۱	۵۱	۳	زبان خارجی*	۲
	۳۴	-	۳۴	۱	تربیت بدنی (۲)	۳
	۳۴	۸۵	۱۱۹	۶	جمع	

*- این درس در دو جلسه در هفته تدریس می‌شود.

یادآوری: محتوای درس متون اسلامی (آموزش زبان عربی) در دروس اصلی و تخصصی گنجانده

شده است.

جدول دروس علوم تربیتی دوره‌های کارشناسی ناپیوسته تربیت معلم

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۱۰	اصول و فلسفه آموزش و پرورش	۳	۵۱	۵۱	-	
۱۱	مبانی برنامه‌ریزی درسی	۲	۳۴	۳۴	۱۰	
۱۲	سازمان و مدیریت در آموزش و پرورش	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۳	روش تحقیق با تأکید بر علوم تربیتی	۲	۵۱	۱۷	۰۶	
*	روان‌شناسی تربیتی (۲)	۲	۳۴	۳۴	۰۲	
	جمع	۱۱	۲۰۴	۱۷۰	۳۴	

*- این درس علاوه بر دروس علوم تربیتی دوره‌های کارشناسی پیوسته تربیت معلم جهت آشنایی بیشتر دانشجوی-

معلمان با روان‌شناسی تربیتی اضافه شده است.

جدول دروس پایه کارشناسی ناپیوسته تربیت معلم رشته زبان و ادبیات فارسی

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
ندارد	-	۳۴	۳۴	۲	دستور زبان فارسی	۱
	-	۵۱	۵۱	۳	زبان شناسی	۲
	-	۸۵	۸۵	۵	جمع	

جدول دروس اصلی و تخصصی کارشناسی ناپیوسته تربیت معلم رشته زبان و ادبیات فارسی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت		
			جمع	نظری	عملی
۱	شاهنامه ۲	۲	۳۴	۳۴	-
۲	سی قصیده ناصر خسرو	۲	۳۴	۳۴	-
۳	خاقانی (قصاید)	۲	۳۴	۳۴	-
۴	نظامی (منظومه‌ها)	۲	۳۴	۳۴	-
۵	منطق الطیر عطار	۲	۳۴	۳۴	-
۶	حافظ (۲)	۲	۳۴	۳۴	-
۷	صائب (غزلیات)	۲	۳۴	۳۴	-
۸	سیاست‌نامه و قابوس‌نامه	۲	۳۴	۳۴	-
۹	مرصاد العباد	۲	۳۴	۳۴	-
۱۰	صرف (۲)	۲	۳۴	۳۴	-
۱۱	نحو (۲)	۲	۳۴	۳۴	-
۱۲	تمرین و تجزیه و ترکیب	۲	۳۴	۳۴	-
۱۳	قرآن و نهج البلاغه	۲	۳۴	۳۴	-
۱۴	زبان خارجی (تخصصی)	۲	۳۴	۳۴	-
۱۵	عروض و قافیه	۲	۳۴	۳۴	-
۱۶	آشنایی با علوم قرآنی و اسلامی	۲	۳۴	۳۴	-

جدول دروس اصلی و تخصصی کارشناسی ناپیوسته تربیت معلم رشته زبان و ادبیات فارسی

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
-	۳۴	۳۴	۳۴	۲	معانی و بیان	۱۷
-	۳۴	۳۴	۳۴	۲	مبانی عرفان و تصوف	۱۸
-	۳۴	۳۴	۳۴	۲	سبک‌شناسی	۱۹
-	۳۴	۳۴	۳۴	۲	نقد ادبی	۲۰
-	۳۴	۳۴	۳۴	۲	روش تدریس و بررسی کتب فارسی - دوره راهنمایی (۲)	۲۱
-	۳۴	۳۴	۳۴	۲	روش تدریس و بررسی کتب زبان و ادبیات - فارسی دوره متوسطه	۲۲
-	۳۴	۳۴	۳۴	۲	ادبیات جهانی 	۲۳
				۴۶ واحد	جمع کل واحدهای اصلی و تخصصی	

جدول دروس انتخابی کارشناسی ناپیوسته تربیت معلم رشته زبان و ادبیات فارسی

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
-	-	۳۴	۳۴	۲	غزلیات شمس	۱
-	-	۳۴	۳۴	۲	روزبهار و سهروردی	۲
-	-	۳۴	۳۴	۲	عین القضاة	۳
سبک شناسی	-	۳۴	۳۴	۲	انواع ادبی	۴
-	-	۳۴	۳۴	۲	سنایی (حدیقه)	۵
-	-	۳۴	۳۴	۲	کشف الاسرار	۶
-	-	۳۴	۳۴	۲	جمع	

فصل دوم:

**جداول واحدهای
درسی**

فصل سوم:

سرفصل دروس

شاهنامه ۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با حماسه و حماسه‌های ایرانی به‌ویژه شاهنامه فردوسی آشنا شود.

۲- جایگاه حماسه را در انواع ادبی بشناسد.

۳- با واژگان کهن زبان فارسی آشنایی پیدا کند.

۴- با یکی از انواع شعر سبک خراسانی آشنا شود.

۵- اسطوره را بشناسد.

۶- پیام‌های اخلاقی و اجتماعی را در شعر فردوسی دریابد.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

آشنایی با حماسه و حماسه‌های ایرانی، سیر تحول حماسه، ویژگی‌های حماسه و جایگاه حماسه به عنوان یک نوع ادبی در مجموعه ادبیات.

تدریس کامل داستان رستم و سهراب (غمنامه رستم و سهراب - دکتر حسن انوری)

سی قصیده ناصر خسرو

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: سبک‌شناسی

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

- ۱- با یکی از انواع شعر سبک خراسانی مخصوصاً قصیده آشنا شوند.
- ۲- با تفکر ناصر خسرو (اسماعیلیه) و شیوه بیان وی آشنا شوند.
- ۳- پیام‌های اخلاقی، اجتماعی و اعتقادی را در شعر ناصر خسرو دریابند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

خواندن سی قصیده از قصاید ناصر خسرو (سی قصیده ناصر خسرو، دکتر مهدی محقق)

خاقانسی (قصاید)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: سی‌قصیده ناصر خسرو

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با سبک آذربایجانی که خاقانی یکی از چهره‌های شاخص آن است آشنا شوند.

۲- با ویژگی‌های ادبی، فکری و زبانی شعر خاقانی آشنا شوند.

۳- پیام‌های اخلاقی و اجتماعی را در قصاید خاقانی دریابند.

۴- با ابعاد پیچیدگی شعر خاقانی آشنا شوند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

خواندن تعدادی از قصاید خاقانی (گزیده قصاید خاقانی، دکتر عباس ماهیار)

نظامی (منظومه‌ها)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

- ۱- با منظومه‌های غنایی فارسی آشنایی بیشتری پیدا کند.
- ۲- با خمسه نظامی (پنج‌گنج) و تأثیر آن در آفرینش خمسه‌ها و منظومه‌های غنایی آشنا شود.
(بررسی شاعران پیرو و مقلد نظامی)
- ۳- با ویژگی‌های ادبی، فکری و زبانی نظامی آشنا شود.
- ۴- با پیام اجتماعی، تاریخی و اخلاقی بعضی از منظومه‌ها مانند هفت‌بیکر و مخزن‌الاسرار آشنا شوند.

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

خواندن بخش‌هایی از مخزن‌الاسرار و خسرو و شیرین (گزیده مخزن‌الاسرار، انتشارات پیام‌نور و گزیده

خسرو و شیرین - عبدالمحمد آیتی)

منطق الطیر عطار

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با شعر سبک عراقی آشنا شوند.

۲- با منظومه‌های تمثیلی و عرفانی فارسی آشنا تر شوند.

۳- جایگاه عطار و شعر او را در ادب فارسی بشناسند.

۴- با منطق الطیر عطار آشنا شوند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

خواندن تمام منطق الطیر (گزیده منطق الطیر- دکتر سیروس شمیس)

حافظ (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- سیر تحول غزل تا عصر حافظ را بشناسند.

۲- با برخی اصطلاحات عرفانی و کاربرد آنها در شعر حافظ آشنا شوند.

۳- زیبایی‌ها و آرایه‌های ادبی شعر حافظ را بشناسند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

نیمه دوم دیوان حافظ (دیوان حافظ - دکتر غنی و قزوینی)

صائب (غزلیات)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: حافظ (۲)

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با سبک هندی (اصفهانی) و ابعاد و ویژگی‌های آن آشنا شوند (همراه با شناخت مکتب وقوع، سوخت و

واسوخت)

۲- آفاق شعر دوره صفویه را در ایران و هند اجمالاً بشناسند.

۳- با غزلیات صائب تبریزی آشنا شوند.

۴- ویژگی‌های زبانی، ادبی، و فکری شعر صائب را بشناسند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

بخش‌هایی از دیوان صائب و دیگر شاعران سبک هندی (بیدل، کلیم‌کاشانی، نظیری نیشابوری، باباقانی و...) [گزیده

صائب تبریزی، زین‌العابدین مؤتمن]

سیاست‌نامه و قابوسنامه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با انواع نثر فارسی آشنا شوند.

۲- با نمونه نثر قرن پنجم هجری آشنا شوند.

۳- با نثر اخلاقی و اجتماعی (تعلیمی) آشنایی پیدا کنند.

۴- دو اثر مهم اخلاقی و اجتماعی - سیاست‌نامه و قابوسنامه - را بشناسند.

۵- با نکات تربیتی و اخلاقی این دو کتاب آشنا شوند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

خواندن بخش‌هایی از این دو کتاب [گزیده سیاست‌نامه، دکتر جعفر شعار و گزیده قابوسنامه دکتر نرگس روان‌پور]

مرصادالعباد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

- ۱- با آثار منثور عرفان تعلیمی فارسی آشنا شوند.
- ۲- با برخی نکات و ظرائف و اصطلاحات عرفان آشنایی پیدا کنند.
- ۳- با یکی از چهره‌های برجسته عرفان قرن هفتم آشنا شوند.
- ۴- با ویژگی‌های فکری، ادبی و زیانی مرصادالعباد آشنا شوند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

خواندن فصولی از مرصادالعباد [گزیده مرصادالعباد، دکتر محمدامین ریاحی]

صرف (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با صرف افعال معتل و غیرمعتل و مشروح قواعد آنها آشنا شود.

۲- با ادغام و ابدال به‌طور مبسوط همراه با قواعد آنها آشنا شود.

۳- افعال مدح و ذم و تعجب را بشناسد.

۴- با انواع حروف به‌طور گسترده آشنا شود.

۵- با غیرمتصرف‌ها به‌طور مشروح آشنا شود.

۶- مصغر، منسوب و قواعد آنها را به‌طور مبسوط بداند.

۷- با انواع جمع تکسیر، جمع قله، و کثره، منتهی‌الجموع و مطالب لازم دیگر در این زمینه آشنا شود.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

[المبادی العربیة، رشید شرتونی]

نحو (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با مباحثی چون باب تخذیر، اعزاء، اختصاص، اشتغال، تنازع، تمییز و انواع آن (تمییز نسبت، تمییز ذات، تمییز عدد)- کم استفهامیه، کم خبریه، کأین و کذا و تمییز آنها- اسماء استفهام و اسماء شرط، توابع و اقسام احکام آنها، لغت عطف بیان، عطف به حروف، بدل و تأکید آشنا شوند.

۲- بحث راجع به عوامل را بدانند.

۳- با جملاتی که محلی از اعراب ندارند آشنا شوند.

۴- شواهدی از قرآن و حدیث را بتواند اعراب‌گذاری نمایند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

[لمبادی العربیة، رشید شرتونی]

تمرین و تجزیه و ترکیب

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: صرف (۲) و نحو (۲)

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- شواهدی از آیات قرآن مجید و احادیث معصومین را تجزیه و ترکیب کند.

۲- برخی از آیات، روایات و اشعار و امثال مشهور عرب را اعراب‌گذاری کند.

۳- برخی از متون عربی را بدون اعراب به درستی بخواند و قرائت کند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

[المبایة العربیة، رشید شرتونی]

قرآن و نهج البلاغه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با جنبه‌های اخلاقی و اجتماعی قرآن از طریق آیاتی در زمینه‌های امریه معروف و نهی از منکر، جهاد وحدت و پیوستگی مسلمین آشنا شود.

۲- با خواندن آیاتی در زمینه احکام، معاد، توحید و... با جنبه‌های تربیتی اسلام آشنا شود.

۳- با خواندن خطبه‌ها و نامه‌های امیرالمؤمنین علی (ع) مانند عهدنامه مالک‌اشتر و نامه و

نصایح امیرالمؤمنین به امام حسن مجتبی (ع) با مسائل سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و تربیتی اسلام آشنا شود.

۴- با طرح مباحثی درباره قرآن و نهج البلاغه باین دو منبع عظیم و اساسی اسلام آشنا شود.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

[با استفاده از المعجم المفهرست موضوعی قرآن درباره موضوعات جهاد، وحدت، امریه معروف و نهی از

منکر، معاد، توحید و نامه مالک‌اشتر، نصایح امیرالمؤمنین به امام حسن مجتبی و خطبه‌های ۱۶ و ۲۷ نهج البلاغه-

مطالعه، بررسی و تحلیل گردد.]

زبان خارجی (تخصصی)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: زبان خارجی (عمومی)

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- باواژه‌های تخصصی رشته ادبیات و معادل فارسی آنها آشنا شوند.

۲- بتوانند نمونه‌ای نظم و نثر ساده انگلیسی را بدون اشکال مهم، بخوانند و درک نمایند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

بخش اول: قطعات ساده و کوتاه در مورد آموزش تعدادی از مفاهیم نقد ادبی از قبیل: استعاره، کنایه،

شخصیت پردازی و غیره.

بخش دوم- مجموعه‌ای از داستان‌های کوتاه و تعدادی شعر کوتاه. داستان‌های کوتاه که از فرهنگ‌های مختلف

انتخاب خواهد شد.

منابع: زبان نیمه تخصصی در علوم انسانی (ادبیات) انتشارات سمت و **English Today** (جلد پنجم)

عروض و قافیه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با قافیه، حروف قافیه و حرکات آن آشنایی بیشتر پیدا کند.

۲- با تقطیع شعر فارسی آشنا شود.

۳- اوزان رایج شعر فارسی را بشناسد.

۴- با قافیه و وزن شعر نو آشنا شود.

۵- با تمرینات کافی در تقطیع شعر و شناخت درست قافیه مهارت پیدا کند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

[آشنایی با عروض و قافیه، دکتر سیروس شمیسا]

آشنایی با علوم قرآنی و اسلامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- بامسائلی همچون جمع و تدوین آیات، کیفیت جمع‌آوری و تدوین شکل نزول آیات و سوره، قرائت و

انواع قرائت آشنا شود.

۲- بااصطلاحات مهم تفسیری از قبیل تاویل و تنزیل، محکم و متشابه، ناسخ و منسوخ و... آشنا شود.

۳- بااسماء قران و اسماء سوره، آیات مکی و مدنی آشنا شود.

۴- با جنبه‌های ادبی، بلاغی و اعجاز قرآن آشنا شود.

۵- با علوم‌ی که از متن قرآن یا به تبع قرآن به وجود آمده‌اند، اجمالاً آشنا شود. (به‌ویژه فقه، کلام، عرفان).

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

[آشنایی با علوم قرآنی، دکتر محمد رادمنش]

معانی و بیان

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

- ۱- با مباحث معانی همچون اطناب، ایجاز، مساوات، حذف و... آشنا شود.
- ۲- با مفهوم فصاحت و بلاغت و شیوه رسیدن به سخن بلیغ و فصیح آشنا شود.
- ۳- با تعریف علم بیان، تشبیه و انواع آن، استعاره و انواع آن، مجاز و کنایه با بررسی و تحقیق مسئله زیباشناسانه آنها آشنا شود.
- ۴- با شیوه ایراد و القای مؤثر سخن براساس اقتضای احوال آشنا شود.
- ۵- موضوعات مطالعه شده در معانی و بیان را با دیدی دقیق‌تر، گسترده‌تر و عمیق‌تر بشناسد.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

نیاز به تألیف جدید یا تجدید نظر کلی در کتاب موجود دارد.

[معانی بیان - دکتر سیروس شمیسا]

مبانی عرفان و تصوف

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با جنبه‌های نظری و عملی عرفان (عرفان نظری و عملی) آشنا شود.

۲- با عرفان و تصوف اسلامی و معانی عرفان و تصوف آشنا شود.

۳- با حالات و مقامات عارف آشنا شود.

۴- با تصوف و فرقه‌های آن مانند قلندریه، ملامتیه و... آشنا شود.

۵- با برخی از اصطلاحات، کنایات و رموز عرفان آشنا شود.

۶- عرفای معروف از صدر اسلام تا قرن نهم را بشناسد.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

مبانی عرفان و تصوف از دکتر سیدضیاءالدین سجادی

سبک‌شناسی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

- ۱- با مفهوم سبک و سبک‌شناسی آشنا شود.
- ۲- با سبک خراسانی، سبک عراقی، سبک حدواسط، سبک عراقی و هندی (مکتب وقوع و مکتب واسوخت) سبک شعر هندی، سبک شعر دوره بازگشت و سبک شعر نو آشنا شود.
- ۳- با آغاز فارسی دری و سبک نثر خراسانی، عراقی، دوره تیموری، صفوی، دوره بازگشت و دوره قاجاریه و عصر حاضر آشنا شود.
- ۴- برای بهتر آشنا شدن با سبک شعر و نثر فارسی با نمونه‌هایی در ضمن معرفی سبک‌ها آشنا شود.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

[سبک‌شناسی شعر، سبک‌شناسی نثر،] دکتر سیروس شمیسا

نقد ادبی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: معانی و بیان، سبک‌شناسی

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با تعاریف و انواع نقد آشنا شوند.

۲- با تاریخچه نقد در ایران (در نظم و نثر) آشنا شوند.

۳- با تاریخچه مختصر نقد در یونان باستان و اروپا آشنا شوند.

۴- با شیوه‌های نقد آشنا شوند.

۵- نمونه‌هایی از نقد شعر و نثر را بشناسند.

۶- با آرای ادبای اسلامی در باب نقد آثار ادبی از حیث لفظ، معنی، صورت و موسیقی کلمات آشنا شود.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

خواندن قسمت‌هایی از کتاب نقد ادبی، دکتر سیروس شمیسا و قسمت‌هایی از چشمه روشن و دیداری با اهل قلم

(دکتر غلامحسین یوسفی)، [نقد ادبی: دکتر سیروس شمیسا]

روش تدریس و بررسی کتب فارسی دوره راهنمایی (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود پس از گذراندن این درس:

با کتب فارسی دوره راهنمایی و شیوه تدریس آنها آشنایی بیشتری پیدا نمایند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

محتوای کتاب‌های فارسی دوره راهنمایی.

روش تدریس و بررسی کتب زبان و ادبیات فارسی دوره متوسطه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود پس از گذراندن این درس:

با کتب زبان و ادبیات فارسی دوره متوسطه که ادامه کتاب‌های فارسی دوره راهنمایی است آشنا شود و

شیوه دقیق تدریس آنها را فراگیرد.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

محتوای کتاب‌های زبان و ادبیات فارسی دوره متوسطه.

ادبیات جهانی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود که پس از خواندن این درس

۱- با مکاتب ادبی مهم آشنا شوند.

۲- نمونه‌هایی از آثار و نوشته‌های نویسندگان بزرگ در مکاتب‌های مختلف ادبی را بشناسند.

۳- وجوه افتراق و اشتراک ادبیات دیگر ملل با ادبیات فارسی را دریابند.

۴- با ساختار سبکی و فکری ملل صاحب‌نام در ادبیات جهانی مانند یونان، ایتالیا، اسپانیا، آلمان، انگلستان،

فرانسه، چین، ژاپن و... آشنا شوند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

مکتب‌های ادبی و نمونه‌هایی از نظم و نثر نویسندگان بزرگ جهانی (گذشته و معاصر)

[مکتب‌های ادبی - سیدرضا حسینی]

غزلیات شمس

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود پس از گذراندن این درس:

- ۱- با غزل، ویژگی‌ها و تحولات آن تا عصر مولانا آشنا شوند.
- ۲- ویژگی‌ها و ابعاد غزلیات شمس (موسیقی، شکل، عاطفه و...) را بشناسند.
- ۳- با نمونه‌هایی از غزل مولانا آشنا شوند.
- ۴- با چشم‌اندازهای زیباشناسانه و معنا شناسانه غزل مولوی آشنا شوند.

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

خواندن گزیده‌ای از غزلیات مولوی [گزیده غزلیات مولوی، دکتر سیروس شمیسا]

روزبهان و سهروردی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: -

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با روش عرفانی و روش اشراقی و تفاوت این دو روش آشنا شوند.

۲- با یکی از چهره‌های بزرگ فلسفه اشراق آشنا شود.

۳- با نثر عرفانی و یکی از نمونه‌های درخشان آن آشنا شود.

۴- نمونه‌هایی از آثار رمزگرایانه ادبی و عرفانی را بشناسد.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

خواندن بخش‌هایی از عیبه‌العاشقین و چند داستان از آواز پر جبرئیل و عقل سرخ سهروردی

[عیبه‌العاشقین به تصحیح هانری کربن و محمد معین - مجموعه آثار فارسی، شیخ اشراق، تصحیح سیدحسین نصر]

عین‌القضات

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با برخی از مفاهیم عرفانی به‌ویژه شطح، طامات، صحو و سکر آشنا شود.

۲- با یکی از چهره‌های بزرگ عرفان آشنا شود.

۳- با عرفان ایرانی به‌ویژه در قرن پنجم و ششم آشنا شود.

۴- با یکی از نمونه‌های متکامل نثر صوفیانه آشنا شود.

سرفصل درس: (۳۴ ساعت)

منتخبی از نامه‌های عین‌القضاه همدانی [تمیهدات، تصحیح عقیق عسیران]

انواع ادبی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: سبک‌شناسی فارسی

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با انواع ادبی (حماسی، غنایی، تعلیمی و نمایشی) آشنا شود.

۲- با زیر مجموعه هر کدام از انواع آشنایی پیدا کند.

۳- تفاوت انواع ادبی در ادبیات جهان (به‌ویژه یونان باستان) را با انواع ادبی در ادب فارسی بشناسند.

۴- تفاوت تقسیم‌بندی در قالب انواع ادبی را با تقسیم‌بندی متداول سنتی فارسی بدانند.

سرفصل: (۳۴ ساعت)

[مطالعه انواع ادبی - دکتر سیروس شمیسا]

حدیقه سنایی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود پس از گذراندن این درس:

۱- با سیر تحول مثنوی‌های عرفانی از عطار تا سنایی و مولانا آشنا شوند.

۲- ویژگی‌های مثنوی حدیقه‌الحقیقه لفظی - معنایی را بشناسد.

۳- با سنایی غزنوی و آثار او آشنا شود.

۴- بخش‌هایی از حدیقه را بخواند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

خواندن گزیده‌ای از حدیقه الحقیقه [آب آتش افروز، دکتر رضا اشرف‌زاده]

کشف الاسرار

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

۱- با متون تفسیری فارسی اجمالاً آشنا شود.

۲- با یکی از نمونه‌های تفسیر ذوقی و عرفانی آشنا شود.

۳- بخش‌هایی از کشف الاسرار را بخواند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

خواندن گزیده‌ای از کشف الاسرار میبیدی [گزیده کشف الاسرار - دکتر محمد جواد شریعت]

منابع دروس

زبان‌شناسی

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: از دانشجو معلمان انتظار می‌رود که پس از گذراندن این درس:

با تعریف زبان فارسی و گونه‌های آن، آموزش زبان و مهارت‌های آن، روان‌شناسی زبان، روش‌های آموزش زبان و مراحل آن آشنا شوند.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

تعریف زبان، زبان فارسی معیار و گونه‌های آن (نوشتاری، گفتاری، اداری، زبان‌آموزی و مهارت‌های زبانی، مهارت‌های خواندن، نوشتن، گفتن، شنیدن شیوه‌های گسترش مهارت‌های زبانی، روش آموزش مهارت‌ها، تناسب روش‌های آموزش مهارت‌ها با سن دانش‌آموزان، روان‌شناسی و نقش آن در آموزش زبان، آموزش زبان و روش‌های آن، مراحل آموزش زبان مادری.

منابع دروس اصلی و تخصصی کارشناسی ناپیوسته تربیت معلم رشته‌زبان و ادبیات فارسی

۱- رستم و سهراب

منبع اصلی: غننامه رستم و سهراب / دکتر حسن انوری - نشر فطره - انتشارات دانشگاه پیام نور

منابع کمکی: ۱- شاهنامه فردوسی / چاپ مسکو

۲- شاهنامه فردوسی / به کوشش دکتر سعید حمیدیان / انتشارات

۳- حماسه رستم و سهراب / دکتر منصور رستگار فسایی / انتشارات جامی

۲- سی قصیده ناصر خسرو

منابع اصلی: سی قصیده ناصر خسرو / دکتر مهدی محقق / انتشارات دانشگاه تهران

منابع کمکی: ۱- دیوان ناصر خسرو / دکتر مهدی محقق، مجتبی مینوی / انتشارات دانشگاه تهران

۲- گزیده قصاید ناصر خسرو / دکتر جعفر شعار / انتشارات علمی

۳- گزیده قصاید ناصر خسرو / دکتر غلام رضایی / انتشارات جامی

۳- قصاید خاقانی

منابع اصلی: ۱- گزیده قصاید خاقانی / دکتر عباس ماهیار / انتشارات دانشگاه پیام نور

۲- شاعر صبح / دکتر ضیاء‌الدین سجادی / انتشارات سخن

منابع کمکی: ۱- دیوان خاقانی / دکتر ضیاء‌الدین سجادی / انتشارات زوار

۲- قصیده فنی / دکتر منیره احمدسلطانی / انتشارات کیهان

۳- رخسار صبح / دکتر میرجلال‌الدین کزازی / نشر مرکز

۴- منظومه‌های نظامی

منبع اصلی: گزیده مخزن‌الاسرار / انتشارات دانشگاه پیام نور

منابع کمکی: ۱- خمسه نظامی / وحید دستگردی / انتشارات علمی

۲- مخزن‌الاسرار نظامی / وحید دستگردی / انتشارات علمی

۳- شرح مخزن‌الاسرار نظامی / عبدالمحمد آیتی / انتشارات انقلاب اسلامی

۴- گزیده خسرو شیرین / عبدالمحمد آیتی / انتشارات انقلاب اسلامی

۵- منطق الطیر عطار

منبع اصلی: گزیده منطق الطیر / دکتر سیروس شمیسا / نشر قطره

منابع کمکی: ۱- منطق الطیر / دکتر صادق گوهرین / انتشارات علمی و فرهنگی

۲- منطق الطیر / دکتر محمدجواد مشکور

۳- گزیده منطق الطیر / دکتر سیروس شمیسا / انتشارات دانشگاه پیام نور

۴- گزیده منطق الطیر / دکتر عبدالمحمد آیتی / انتشارات انقلاب اسلامی

۵- سیمرخ در قلمرو فرهنگ ایران / دکتر علی سلطانی گردفرامری / انتشارات مبتکران

۶- حافظ

منبع اصلی: حافظ نامه / بهاءالدین خرمشاهی / انتشارات علمی و فرهنگی

منابع کمکی: ۱- دیوان حافظ / دکتر غنی و قزوینی / انتشارات زوار

۲- از کوچه زندان / دکتر عبدالحسین زرین کوب / انتشارات کتاب های جیبی

۳- فرهنگ اشعار حافظ / دکتر احمدعلی رجایی بخارایی / انتشارات محمدعلی علمی

۴- تماشاگه راز / استاد مطهری / انتشارات صدرا

۵- شرح سودی بر حافظ / عصمت ستارزاده / انتشارات نگاه

۶- حافظ جاوید / هاشم جاوید / نشر فروزان

۷- ذهن و زبان حافظ / بهاءالدین خرمشاهی / نشر معین (۷۴)

۷- صائب تبریزی

منبع اصلی: ۱- گزیده صائب تبریزی / زین العابدین مؤمن / انتشارات علمی - قطره

۲- دیوان صائب تبریزی / محمد عباسی / نشر طلوع

۳- دیوان صائب تبریزی / محمد قهرمان / علمی و فرهنگی

۴- گزیده اشعار صائب تبریزی / دکتر جعفر شعار

۸- سیاست نامه و قابوس نامه

منابع اصلی: ۱- گزیده سیاست نامه / دکتر جعفر شعار / چاپ و نشر بنیاد

۲- گزیده قابوس نامه / دکتر نرگس روان پور / نشر قطره

منابع کمکی: ۱- سیاست نامه / هیوبرت دارک / انتشارات علمی و فرهنگی

۲- قابوس نامه / غلامحسین یوسفی / بنگاه نشر و ترجمه

۳- گزیده قابوس نامه / غلامحسین یوسفی / کتاب های جیبی

۴- گزیده قابوس نامه / دکتر زهرا خانلری / انتشارات امیرکبیر

۹- مرصادالعباد

منبع اصلی: گزیده مرصادالعباد / دکتر محمدامین ریاحی / انتشارات علمی

منابع کمکی: ۱- گزیده مرصادالعباد / دکتر محمد مهدی ناصح / انتشارات جامی

۲- مرصادالعباد / تصحیح محمدامین ریاحی / انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب

۱۰- صرف (۲)

منابع اصلی: المبادی العربیه (رشید شرتونی)

منابع کمکی: ۱- الدروس العربیه (غلابینی)

۲- الطریقه الجدیدة من دروس دارالعلوم العربیة

۳- شرح ابن عقیل علی الفیه ابن مالک

۱۱- نحو (۲)

منبع اصلی: المبادی العربیة (رشید شرتونی)

منابع کمکی: ۱- الدروس العربیة (غلابینی)

۲- الطریقه الجدیدة من دروس دارالعلوم العربیة

۳- شرح ابن عقیل علی الفیه ابن مالک

۱۲- تمرین و تجزیه و ترکیب

منبع اصلی: المبادی العربیة (رشید شرتونی)

منابع کمکی: ۱- الدروس العربیة (غلابینی)

۲- الطریقه الجدیدة من دروس دارالعلوم العربیة

۱۳- قرآن و نهج البلاغه

منابع اصلی: ۱- قرآن

۲- نهج البلاغه

۱۴- زبان تخصصی

منابع: زبان نیمه تخصصی در علوم انسانی (ادبیات) / انتشارات سمت / جلد پنجم English Today

۱۵- عروض و قافیه

منبع اصلی: آشنایی با عروض و قافیه / دکتر سیروس شمیسا / انتشارات فردوس

منابع کمکی: ۱- آشنایی با عروض و قافیه / دکتر محمد فشارکی / انتشارات جامی

۲- وزن و قافیه شعر فارسی / دکتر وحیدیان کامیار / مرکز نشر دانشگاهی

۳- علم عروض و قافیه / محمد شهری / نشر هما- مشهد

۴- موسیقی شعر / دکتر شفیع کدکنی / نشر آگاه

۱۶- آشنایی با علوم قرآنی

منبع اصلی: آشنایی با علوم قرآنی / دکتر محمد رادمنش / انتشارات جامی

منبع کمکی: آشنایی با علوم اسلامی / شهید مطهری / انتشارات صدرا

۱۷- معانی و بیان

منابع اصلی: ۱- بیان / دکتر سیروس شمیسا / انتشارات فردوس

۲- معانی / دکتر سیروس شمیسا / نشر میترا

منابع کمکی: ۱- معانی و بیان / دکتر سیروس شمیسا / انتشارات دانشگاه پیام نور

۲- فنون و صناعات ادبی / جلال‌الدین همایی / نشر هما

۳- بیان / میر جلال‌الدین کزازی / نشر مرکز.

۱۸- مبانی عرفان و تصوف

منبع اصلی: ۱- مبانی عرفان و تصوف / دکتر ضیاء‌الدین سجادی / انتشارات سمت

منابع کمکی: ۱- مبانی عرفان و تصوف / قاسم انصاری / دانشگاه پیام نور

۲- ارزش میراث صوفیه / دکتر عبدالحسین زرین‌کوب / انتشارات امیرکبیر

۳- سرچشمه تصوف در ایران / سعید نفیسی

۱۹- سبک‌شناسی

منبع اصلی: سبک‌شناسی شعر / دکتر سیروس شمیسا / انتشارات فردوسی

منابع کمکی: ۱- ملک الشعراء بهار / انتشارات امیرکبیر

۲- فن نثر / دکتر حسن خطیبی / نشر زوار

۲۰- نقد ادبی

منبع اصلی: نقد ادبی/ دکتر سیروس شمیسا/ انتشارات فردوس

منابع کمکی: ۱- آشنایی با نقد ادبی/ دکتر عبدالحسین زرین‌کوب/ انتشارات سخن

۲- چشمه روشن/ دکتر غلامحسین یوسفی/ انتشارات علمی

۳- دیداری با اهل قلم/ دکتر غلامحسین یوسفی/ انتشارات علمی

۲۱- روش تدریس و بررسی کتب تخصصی رشته زبان و ادبیات فارسی دوره متوسطه

منبع اصلی: کتاب‌های روش تدریس و تخصصی ادبیات و علوم انسانی دوره متوسطه

(متون ادبی ۶، آرایه‌های ادبی، تاریخ ادبیات، ادبیات فارسی ۱ و ۲ پیش‌دانشگاهی)

۲۲- روش تدریس و بررسی کتاب‌های زبان و ادبیات فارسی دوره متوسطه

منابع اصلی: ۱- روش تدریس (کتاب معلم) کتاب‌های درس زبان و ادبیات فارسی دوره دبیرستان

۲- کتاب‌های درسی زبان و ادبیات فارسی دوره دبیرستان

۲۳- ادبیات جهانی

منبع اصلی: ۱- مکتب‌های ادبی/ سیدرضا حسینی/ انتشارات پگاه

منبع کمکی: ۱- مجموعه مکتب‌های ادبی/ ناتورالیسم، رئالیسم، سورآلیسم و... نشر مرکز

۲۴- غزلیات شمس تبریزی

منبع اصلی: گزیده غزلیات شمس/ دکتر شفیع کدکنی/ انتشارات کتابهای جیبی

منابع کمکی: ۱- گزیده غزلیات شمس/ دکتر سیروس شمیسا/ نشر قطره

۲- دیوان شمس تبریزی/ استاد بدیع الزمان فروزانفر/ انتشارات امیرکبیر

۳- گزیده غزلیات شمس/ شهرام رجب‌زاده/ انتشارات قدیانی

۴- غزلیات شمس با مقدمه/ جلال الدین همایی، منصور مشفق/ انتشارات صفی‌علیشاه

۵- دیوان شمس/ م. درویش/ انتشارات باستان

۲۵- روزبهان و سهروردی

منبع اصلی: ۱- کتاب عبهرالعاشقین/ به تصحیح هانری کرین و محمد معین/ انتشارات منوچهری

۲- مجموعه آثار فارسی شیخ اشراق/ تصحیح سید حسین نصر/ انتشارات انستیتو ایران و فرانسه

۲۶- عین القضاة

منابع اصلی: ۱- تمهیدات تصحیح عقیف عسیران / انتشارات دانشگاه تهران

۲- نامه‌های عین القضاة همدانی / انتشارات زوار

۲۷- انواع ادبی

منابع اصلی: انواع ادبی / دکتر سیروس شمیسا / انتشارات فردوسی

منابع کمکی: ۱- انواع ادبی شعر فارسی / دکتر رستگار فسایی / انتشارات نوید شیراز

۲- فن نثر در ادب فارسی / دکتر حسن خطیبی / انتشارات زوار

۲۸- حدیقه سنایی

منابع اصلی: آب آتش فروز / دکتر رضا اشرف‌زاده / انتشارات جامی

منابع کمکی: ۱- حدیقه الحقیقه / مدرس رضوی / انتشارات دانشگاه تهران

۲- گزیده حدیقه الحقیقه / دکتر علی اصغر حلبی / انتشارات دانشگاه پیام‌نور

۲۹- کشف الاسرار

منابع اصلی: گزیده کشف الاسرار / دکتر محمدجواد شریعت / انتشارات اساطیر

منابع کمکی: ۱- کشف الاسرار / علی اصغر حکمت / انتشارات دانشگاه تهران

۲- یک شاهی راز عشق / دکتر محمدمین ریاحی / انتشارات سخن سال ۱۳۷۳

۳- جلوه‌های تشیع در کشف الاسرار / دکتر محمدمهدی رکنی / سلسله انتشارات کنگره رشیدالدین

میبدی

۴- زبان اهل اشارت / یدالله جلالی‌بندری / سلسله انتشارات کنگره رشیدالدین میبدی

۳۰- زبان‌شناسی

منابع اصلی: ۱- زبان و زبان‌شناسی، رابرت هال / ترجمه دکتر محمدرضا باطنی / انتشارات امیرکبیر

۲- مبانی زبان‌شناسی و زبان فارسی / ابوالحسن نجفی / انتشارات نیلوفر

منابع کمکی: ۱- زبان و تفکر (مجموعه مقالات) / محمدرضا باطنی / انتشارات زمان

۲- زبان و زبان‌شناسی / الکساندر کوژ رانف / ترجمه: علی صلح‌جو / انتشارات ایران یاد

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بررسی

تاریخ: ۱۳۷۲/۱۱/۲۲

شماره: ۲۲/۲۴۴۹

پیوست:

حداقل و حداکثر واحدهای درسی درمقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۲/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری پرومونههای آموزشی، حذف دروس ناموفق و واحدهای غیرضرور و ادغام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد. این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

- ۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
- ۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)
- ۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد
- ۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختصاص به پایان نامه دارد).
- ۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد
- ۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۳۰ واحد میتواند اختصاص به رساله داشته باشد.

در این صورت:

- الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.
- ب: این تقابیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ و بعد از آن قابل اجرا است.
- ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۲ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، در این صورت تطبیق واحدها و دروس با برنامههای جدید حسب مورد برعهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحمیلات تکالیف مؤسسه ذیربط است.

رای صادره در جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی در مقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به مرحله اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد خوشاشاره ششمی کلیپارگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵
شماره ۱۱۲/۲۶۶۲

بسم الله

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانش‌جویان شاغل به تحصیل می‌توانند بر اساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی دو سسه ذی ربط و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
  - ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
  - ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدهای دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
  - ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که در مشمول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
    - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجوی، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
    - ب: در سبب‌های جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبب‌ها قبلاً گذرانده است، بر اساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
    - ج: گذراندن در سبب‌های از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن دروس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
    - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کلیه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد تقی چاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری ابلاغ نمائید.

سید محمد کاظم نائینی

رئیس هیأت عالی برنامه ریزی